

Lieve kleinkinderen,

Op 12 oktober 1966 werd ik schoolmeester aan de Christelijke lagere school in Tzum, dichtbij Franeker. Ik was de meester van de klassen 2 en 3 Dat zijn nu de groepen 4 en 5 van de basisschool. Ik kreeg 48 leerlingen in mijn klas. Dat waren er veel.

Met orde houden had ik gelukkig geen problemen. Maar hoe zou dat zijn wanneer je geen orde kon houden? Dat wilde ik een keer uitproberen. Ik reageerde nergens meer op en liet de kinderen hun gang gaan. Inderdaad, na een kwartiertje was het niet leuk meer in mijn klas. Komt er een klein meisje naar me toelopen en zegt: 'Meester, wilt u weer gewoon gaan doen?' Ja, kinderen en volgens mij ook de meeste volwassen mensen willen graag een leider hebben, waar ze respect voor kunnen opbrengen.

Toen wij later in Oosterzee woonden, aan het Tjeukemeer, las ik het Friesch Dagblad. Wanneer de krant 's middags in de brievenbus werd gedaan, zei ik vaak tegen jullie omie: 'Even lezen wat ús (onze) Hendrik te zeggen heeft.' Wat Hendrik Algra in zijn hoofdartikel schreef, was meestal ook mijn mening. Voor mij was hij een leider, waar ik veel respect voor had.

Een land krijgt zijn leiders die het verdient, las ik eens. Wij hier in Nederland leven in een democratie. Wij kiezen onze eigen leiders. Wat geweldig is dat! Kunnen wij voor al onze leiders respect opbrengen? Meningsverschillen zijn niet erg, maar respect hebben voor de ander als persoon en ook voor zijn of haar mening is erg belangrijk.

Niet voor niets staat in de bijbel dat wij voor onze overheid moeten bidden.

En elke regeringsleider moet zichzelf elke dag de vraag stellen: 'Ben ik er voor het volk of is het volk er voor mij?'

Hoofdstuk 67 - De zoon van Gideon - Richteren 9

Van de zeventig zonen van Gideon was er één die het niet zo goed kon vinden met de anderen. Deze zoon had grootse plannen. Hij wilde in tegenstelling tot zijn vader, wel koning worden en dan het liefst van heel Israël. Door zijn broers werd hij niet voor vol aangekeken. Hij was maar de zoon van een slavin uit het stadje Sichem. Maar waarom had Gideon hem dan de naam Abimelech gegeven? Die naam betekende: *Mijn vader is koning.*

De moeder van Abimelech woonde niet in het huis van haar man Gideon, maar bij haar eigen familie in Sichem. Abimelech kon er slecht tegen dat hij geen wettige zoon van zijn vader was en diep in zijn hart haatte hij zijn halfbroers die hem verachtten en hem dat ook lieten merken.

Na de dood van zijn vader wist hij wat hem te doen stond. *Hij wilde koning worden!* Hij wist dat de stam Manasse hem niet als koning wilde hebben. Daarom ging hij naar Sichem, waar nog altijd veel Kanaänieten woonden. De broers van zijn moeder die in dat stadje Sichem woonden, hadden veel invloed op het bestuur van de stad. Aan zijn ooms vroeg hij: ‘Wie willen jullie in jullie stad als leider hebben? Alle zeventig zonen van mijn vader Gideon of liever één?’

De ooms knikten, ja hun eigen neef in hun oude koningsstad zalven tot koning, dat zou mooi zijn. En die halfbroers van Abimelech, die hadden toch al niet zo’n beste naam. Misschien zou het zelfs beter zijn dat hun neef eerst korte metten met zijn halfbroers maakte. Dan waren veel problemen opgelost.

Ook de oudsten, het stadsbestuur, vonden het een goed plan. Het zou een grote eer zijn dat hun stad Sichem de koningsstad, ja misschien wel de hoofdstad van het hele land Israël zou worden. Dat Abimelech dan eerst zijn broers moest vermoorden, dat was niet erg. In andere landen gebeurde dat ook veelvuldig. Zeventig zonen om het leven brengen waren er wel veel, maar wat deed Gideon ook met al die vrouwen?

Eenstemmig besloten ze dat het zo moest gebeuren. Uit de tempel van Baäl-Berith haalden ze zeventig zilverstukken en dat gaven ze aan Abimelech. Met dat geld huurde hij een legertje boeven, onverschillige en wrede kerels die om God noch zijn gebod gaven. Op een nacht gingen ze naar de stad Ofra en namen de zeventig halfbroers van Abimelech gevangen. Alleen de jongste, Jothan, kregen ze niet te pakken. Hij had zich goed verstopt. De anderen namen ze mee naar buiten de stad en op een grote steen slachtte (vermoordde) Abimelech ze allemaal, net alsof het dieren waren die geofferd werden. Hij deed dat zelf. Hij kende ze en hij wilde niet dat er één ontkwam. Dat hij zijn jongste halfbroer niet te pakken had gekregen was al erg genoeg.

En zo met bloedspatten van zijn eigen broers nog aan zijn mantel, trok Abimelech de stad Sichem binnen. De moordenaar van de zonen van zijn eigen vader werd daar onder de eikenboom tot koning gezalfd.

Het was dezelfde eikenboom waaronder Jozua had gestaan, toen hij het verbond met de Heer vernieuwde en de woorden sprak: *‘Ik en mijn huis, wij zullen de Heer dienen....’*

En nu zalfden de oudsten van Sichem bij dezelfde gewijde boom deze wrede moordenaar tot koning.

In Sichem stond de tempel van Baäl-Berith, de Baäl-van-het-verbond.

Het was ver heen met het volk van Israël!

De mensen van Sichem waren erg blij met hun nieuwe koning. Nu was Sichem een koningsstad geworden. Wat zou dat een rijkdom opleveren!

Koning Abimelech gaf een groot feest voor alle mensen in de stad. Eerst werden er aan Baäl veel offers gebracht en er werd gegeten, gedronken en gedanst. Aan het hoofd van de tafel zat koning Abimelech met zijn kroon op zijn zwarte haar en naast hem zaten zijn ooms, de broers van zijn moeder. Wat was dit mooi! Zo nu en dan ging iemand staan en prees hun nieuwe koning. Wat waren ze blij met hem.

Maar later in de middag - het feest nog lang niet afgelopen - kwam er een spreker aan het woord, die niet was uitgenodigd. Ook zat hij niet bij de koning aan tafel, maar hij stond hoog verheven boven het feestvierende volk, op de punt van een rotsblok halverwege de berg Gerizim. Terwijl hij sprak keek hij goed om zich heen zodat niet één van Abimelechs moordenaars hem kon besluipen en doden. Het was Jothan, die jongste zoon van Gideon die aan de moordpartij had kunnen ontsnappen. O, wat haatte hij zijn halfbroer die nu koning van Sichem was geworden. Het liefst had hij hem een dolk tussen zijn ribben gestoken, maar dat ging nu niet. Dat wist hij maar al te goed. Maar werd een tong niet een tweesnijdend scherp zwaard genoemd, nog veel dodelijker dan het scherpste zwaard? Met luide stem riep hij naar de oudsten van de stad Sichem: 'Luister goed naar mij. Dan zal God ook naar jullie luisteren!'

Verbaasd viel de muziek stil en stopte het dansen en Jothan vertelde het volgende verhaal.

Hij zei: 'Op een dag wilden de bomen een koning hebben. Ze vroegen aan de olijfboom: 'Wil jij onze koning worden?'

Maar de olijfboom antwoordde: 'Waarom zou ik jullie koning willen worden? Dan zou ik geen olijven meer kunnen geven voor olijfolie, die gebruikt worden om de goden en de mensen te eren!'

Toen vroegen de bomen aan de vijgenboom: 'Wil jij onze koning worden?'

Maar ook de vijgenboom antwoordde: 'Waarom zou ik jullie koning willen worden? Dan zou ik geen heerlijke, zoete vijgen meer kunnen geven!'

Toen vroegen de bomen aan de druivenplant: 'Wil jij onze koning worden?'

Maar de druivenplant gaf hetzelfde antwoord: 'Waarom zou ik jullie koning willen worden? Dan zou ik geen druiven meer kunnen geven voor wijn, waar de goden en de mensen vrolijk van worden!'

Toen vroegen de bomen aan de doornstruik: 'Wil jij onze koning worden?'

En de doornstruik antwoordde: 'Als jullie mij koning willen maken, dan mogen jullie in mijn schaduw komen zitten. Maar pas op! Als jullie mij voor de gek houden, zal er vuur uit mijn takken komen. En dan zullen alle cederbomen van de Libanon verbranden!'

De burgers van de stad Sichem begrepen deze vreemde fabel heel goed. Die Jothan, de halfbroer van hun nieuwe koning bedoelde met de bomen natuurlijk

hen en die doornstruik was hun nieuwe koning. Fatsoenlijke mensen willen geen doornstruik als hun koning. *Abimelech, koning doornstruik!*

Zou hij geen goede koning worden? Het was net alsof ze plotseling niet zo blij meer waren met hun nieuwe koning. Hoor, daar begon die jonge man weer te spreken.

‘Mijn vader Gideon heeft met gevaar voor zijn eigen leven voor jullie gevochten. Hij heeft jullie van de Midianieten bevrijd. Maar jullie hebben zijn familie aangevallen. Jullie hebben zijn zeventig zonen allemaal op dezelfde rots vermoord. En jullie hebben Abimelech, de zoon van zijn slavine, koning gemaakt omdat hij familie van jullie is.

Leiders van Sichem! Denken jullie dat jullie de familie van mijn vader goed behandeld hebben? Denken jullie dat het goed was om Abimelech koning te maken? Stel dat het goed was om hem koning te maken, dan hoop ik dat jullie blij met hem zijn en dat hij blij met jullie is.

Maar stel dat het niet goed was om Abimelech koning te maken. Dan zullen Abimelech en jullie elkaar vernietigen, net als vuur dat ook alles vernietigt.

Het was net alsof er een donkere schaduw over het blijde kroningsfeest viel. Zo’n vloek moest uitkomen.... Dat kon niet anders! De goden hielden het met Jothan, anders zou hij niet ontsnapt zijn.

Vanaf dat moment was er tussen koning Abimelech en de burgers van de stad Sichem iets, dat nooit weer goed zou komen.

Vergeefs stuurde Abimelech zijn soldaten de bergen in om Jothan te doden. Hij was al te ver weg. Hij vluchtte naar het stadje Beër, waar koning Abimelech geen zeggenschap had. Daar wachtte hij tot het oordeel over Sichem en hun koning zou komen. Hij hoefde niet lang te wachten....

Sichem bleef niet eens drie jaar lang de koningsstad. Ja, je kunt gemakkelijker een koning zalven dan hem kwijt raken. De ruzies tussen de koning en de oudsten, het stadsbestuur werden zo hevig dat Abimelech verhuisde naar de stad Aruma. Zijn plaatsvervanger, stadhouder Zebul bestuurde nu de stad Sichem. Maar nu zijn ‘baas’ Abimelech, de koning van Sichem niet meer in de buurt was, gehoorzaamde hij hem niet meer. Als Zebul zijn zin kreeg dan zou koning Abimelech nooit weer een voet zetten in zijn stad Sichem.

Het ging van kwaad tot erger. Karavanen op weg naar koning Abimelech werden door zijn stadhouder Zebul aangevallen en beroofd. Dit kon zo niet doorgaan. Het gevolg was: een stadhouder met zijn soldaten **in de stad Sichem en voor de poorten van de stad** de echte koning met zijn soldaten om wraak te nemen....

Juist in die tijd was juist een zekere meneer Gaäl met zijn bende soldaten (rovers) in de stad Sichem gekomen. Gaäl kon zo mooi praten.... De oudsten van de stad vroegen deze bendeleider of hij met zijn mannen in de stad zou willen blijven wonen en mocht koning Abimelech komen om hen te straffen, hij hen dan wilde helpen om de stad te verdedigen.

Natuurlijk waren de mensen in Sichem erg blij met deze onverwachte hulp en daar moest op gedronken worden. Tijdens het druivenfeest, met een groot offerfeest in de Baältempel en er stevig gedronken was, begon Gaäl te zingen. Wat kon hij toch mooi zingen en hoe verzon hij al die schitterende teksten! Het waren spotliederen op koning Abimelech. Tot slot zong hij dat de mensen in Sichem hem maar koning moesten maken....

Zebul, de plaatsvervanger van koning Abimelech hoorde dit alles aan. Dat Gaäl de koning bespottelijk maakte interesseerde hem niet, maar dat die bendeleider op zijn plek wilde gaan zitten, *dat accepteerde hij niet*. Stiekem stuurde hij boden naar Aruma, naar koning Abimelech. Het beste zou zijn dat koning Abimelech deze nacht nog met een flinke groep soldaten zich hier in de bossen rondom de stad Sichem zou gaan verstoppen. Toevallig had hij gehoord dat Gaäl met zijn mannen morgenvroeg op rooftocht zou gaan. Was hij dan buiten de muren van de stad, dan zou hij gemakkelijk te verslaan zijn en gedood kunnen worden.

Zebul liet zijn boodschapper **niet** zeggen dat Abimelech dan wel in de stad zou mogen komen! Hij wilde wel van Gaäl verlost worden, maar zijn heer en meester hoefde hij **niet** terug in de stad te komen. Nee, in de stad Sichem moest alleen hij het voor het zeggen hebben.

De volgende ochtend in alle vroegte was Zebul al op het plein bij de poort en hij zag Gaäl en zijn mannen de poort uitgaan. Buiten de stadsmuren bleef Gaäl met zijn mannen staan. Het leek net alsof hij het niet vertrouwde.

‘Kijk,’ zei hij, ‘daar in de verte daalt volk af van de bergtoppen.’

Maar Zebul, die hem achterna was gelopen, zei spottend: ‘Welnee man, je vergist je. Je ziet de schaduwen van de bergtoppen voor mensen aan.’

Gaäl zei niets meer. Hij wilde graag terug achter de veilige stadsmuren, maar dat kon niet meer, want dan zou hij voor een bangerik uitgemaakt worden.

Maar hij zag ze nu duidelijk aankomen. Twee bendes soldaten, met hun zwaarden in hun vuisten, die schitterden in het zonlicht.

Toen hoorde hij Zebul achter zich zeggen: ‘Waar is nu je grote mond van gisteravond, toen jij in plaats van Abimelech koning van Sichem wilde worden? *Ga naar hem toe en val hem aan. Je hebt nu je kans!*’

Liever was Gaäl terug de stad Sichem binnengevlucht, maar dat kon hij niet maken. Zijn voorgevoel kwam uit. Zijn mannen werden kansloos verslagen en

in allerijl vluchtte hij terug naar de stadspoort, waar hij net op tijd binnengelaten werd en waar Zebul hem een kopje kleiner maakte. *Voor koning Abimelech en zijn soldaten bleef de stadspoort gesloten....*

Het was een dag later. Alles scheen rustig. De machtsstrijd tussen Zebul en Gaäl was voorbij en de koning was ver weg in zijn stad Aruma. Rustig gingen de mensen van Sichem in hun wijngaarden buiten de stad aan het werk. De stadspoort bleef veilig wijd open. Gevaar was er immers niet meer.

Geheel onverwachts stormde plotseling koning Abimelech met zijn bende soldaten de stad binnen. Deze dag zou hij met dat opstandige volk van hem afrekenen. En Zebul, zijn eigen stadhouder die hem gisteren voor de stadspoort had laten staan, zou niet lang meer leven! Hij was de koning en hij liet zich niet langer door zijn eigen volk voor de gek houden.

Voordat stadhouder Zebul goed begreep wat er gebeurde, had Abimelech met zijn soldaten het plein bij de poort en de toren op de muur al ingenomen. Buiten de stad in de wijngaarden, sloeg een andere bende van Abimelech iedereen dood. Daarna trokken ook deze plundersaars van koning Abimelech de stad Sichem binnen. Vreselijk gingen ze tekeer. In de smalle straten van Sichem werd hevig gevochten. Toen het donker werd was de halve stad platgebrand. Een dag later ging het verder. De mensen van Sichem die nog leefden waren naar de Sichemtoren gevlucht. Die stond op een andere heuvel in de stad. Hier was ook de Baältempel, waar een sterke muur omheen gebouwd was. Ongeveer duizend mensen hadden hier hun schuilplaats gezocht.

Maar koning Abimelech wist wel raad met hen. Zijn mannen haalden hout uit de bossen en staken daarmee alles in brand. Om zijn erge haat te koelen liet hij ook alle huizen afbreken en verbranden. Op de puinhopen liet hij zout strooien, een teken dat de huizen niet weer opgebouwd mochten worden. Dat zelfs de grond, waar deze stad Sichem op gestaan had, vervloekt was.

Trots op zijn overwinning ging koning Abimelech terug naar zijn stad Aruma. Zijn jongste halfbroer Jothan had gelijk gekregen. Van Abimelech was vuur uitgegaan. Hij had de stad Sichem met al zijn inwoners vernietigd. Hij lachte erom. Sichem bestond niet meer en die tweede vloekspreuk van Jothan zou nooit meer uitkomen.

Koning Abimelech was nog niet eens zo lang terug in Aruma, toen hij bericht kreeg dat ook de inwoners van het kleine stadje Tebes tegen hem in opstand waren gekomen. Kwam er dan nooit een einde aan al deze ellende? Sprong het vuur van de opstand over op zijn andere steden? Maar hij zou ze! Al moest hij zijn steden allemaal met de grond gelijk maken, dit accepteerde hij niet. Hij zou baas blijven!

Ook in Tebes vluchtten de mensen in een versterkte toren, midden in de stad, en ook hier wilde Abimelech zijn volk uitroken. Zijn soldaten haalden brandhout uit de nabij gelegen bossen en legden dat voor de houten toegangspoort. Maar in zijn blinde haat kwam Abimelech te dicht bij de muur, voordat het hout in brand werd gestoken. Hij zag nog dat een vrouw een zware steen naar beneden gooide, die precies op zijn hoofd terecht kwam. Zwaar gewond lag hij op de grond, maar hij leefde nog.

Met grote inspanning van zijn laatste krachten zei hij tegen zijn dienaar: 'Maak mij dood met je zwaard. Anders zullen de mensen zeggen dat ik door een vrouw gedood ben.'

De dienaar deed wat zijn heer hem gebod en stak hem dood....

Zo stierf Abimelech, de zoon van Gideon en niemand in het hele land rouwde om hem.

De dienaar deed wat zijn heer hem gebod en stak hem dood....